

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 2 (317)

Fredagen den 12 januari 1894.

7:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modetidning jämte ko- lorerade planscher..... : 4: 50 Iduns Modet. utan kol. pl. : 3:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	---	--	---	--

Hedda Wetterbergh.

Hedda Wetterbergh? ... Hedda Wetterbergh? ... Hvem är hon? frågar sig nog en stor del af Iduns läsarinna, då de läsa namnet öfver dagens porträtt. Ty det var så: Onkel Adam kände man; Wetterbergh alls icke, åtminstone var det så med hans största publik, ungdomen och barnen. Frågan skall dock hos många förbytas i ett glädt: Ah, är det hon, då man får veta, att hon en gång var Onkel Adams hustru. Tusenden af Iduns läsarinna, nu makor och mödrar, skola med ett glädt leende påminna sig den tid, då Linnéa var deras käraste läsning, och deras blickar skola med intresse hvila på bilden med det kloka uttrycket i ögonen och dragen kring munnen, tydande på kraft och beslutsamhet. Att vara hustru till en stor statsman eller en stor författare är knappt en lycklig lott, säger en författare — jag tror, att det är Balzac — på något ställe, och många kvinna, som fått denna sig tillde-

lad, skall nog skriva under det uttrycket. Onkel Adams hustru, i sin hängifvenhet och stolthet öfver den man, som hon en gång kallade sin, skall knappt vilja medgifva detta, men det var nog så, ty den djupa mjältsjuka, som tidtals hotade att omtöckna hans förstånd, förstod endast hon skingra; hans hjälpsamhet, som ej alltid var af det förnuftigaste slaget, var ibland svår att hålla inom tillbörliga gränser, och slutligen var det hennes betänksamhet och klokhet, som ställde allt till rätta, då hans liflighet och ej alltid så betänksamma åtgöranden hotade »kareten att spåra ur», för att begagna ett af hans egna uttryck. Allt detta insåg Onkel Adam och visste ock att värdera den skatt, han i sin hustru fått; detta erkände han icke blott inom sig själf, utan äfven för andra. Sålunda hörde den, som skrifer detta, honom en gång säga: »Att det blifvit folk af mig, därför har jag att tacka Hedda,» och en an-

Kvinnorna göra af männen, hvad de vilja; skola dessa därför bli stora och sanna, så lären kvinnorna, hvad storhet och sanning är.

Rousseau.

nan gång: »Hade ej hon varit, hade jag aldrig blifvit Onkel Adam.» Om och anspråkslösheten i det förra yttrandet går något för långt, så är det senare nog till en viss grad sant, ty det var, till att börja med, hon, som genom sin uppmantran lagade, att det blef något af med hans författarskap; ledsnade han vid något påbörjad arbete, så var det hon, som satte stål i viljan och fart i penman. Men ej nog härmed; det var alltid hon, som före afsändandet genomgick hans manuskript, hvilka ej sällan voro sådana, att han själf delvis omöjlig kunde läsa dem, detta dock, sedan hon först genomgått dem, hvilket icke blott inskränkte sig till att göra orden läsbara, utan äfven ditsätta felande bokstäver och stryka öfverflödiga, som i hastigheten medkommit, utan hon förstod äfven stryka hela meningar och kanske någon gång äfven ditsätta en sådan, som borde varit med, hvilka åtgöranden, naturligtvis alltid underställde mannen, vanligtvis af honom godkändes. »Är det något i mina husliga skildringar, som jag är tveksam om, går jag alltid in till Hedda och får mig då ett godt råd,» sade han en gång till författaren af dessa rader. Hon var sålunda icke blott en hustru, hvilken — som ju ej alltid är fallet — kunde deltaga i hans författarskap, förstå honom och följa honom på hans tankeflykt, utan hon förstod äfven och i fullt mått vara hemmets goda genius på så sätt, att hon, så långt möjligt var, aflägsnade anledningar till oro och bekymmer för hans tunga sinne, hvilket, tidtals åtminstone, såg tecken till olyckor i allt och öfver allt, men ej nog härmed: hon förstod äfven att skapa ett hem, fullt af trefnad omkring honom — ja, det fanns nog intet hem på jorden i hans ögon att jämföra med deras, hvilka hon efter hvarandra genom sin kärlek och omtanke på olika ställen förstått att skapa omkring honom, från Östersund, där de först byggde bo, till Linköping, där det sista reddes, hvilket, efter ett mer än femtio års äktenskap, upplöstes med mannens död.

I Wetterberghska huset var man aldrig säker för främmande, från honom, som presenterade sig med ett skorrande: »Mjukaste tjänare, mitt namn är —, litteratör från Trelleborg,» till själfve Zachris Topelius, men alltid hade hon sitt hus så ställt, att hon kunde motaga hvem som kom. Intet felades utom utrymme, men att rummen voro väl små, därför rädde ej hon, utan segelsömmaren, som en gång långt tillbaka i förra århundradet uppbyggt det.

Sådan var Hedda Brydolf som hustru till den man, hvars namn för ett halfsekel tillbaka hade en sådan klang i Sveriges bygder, och hvilket hon sedan sitt nittonde år är så stolt öfver att bära, och våra läsarinor skola på grund af denna teckning, som åtminstone har förtjänsten att vara sann och utan öfverdrifter, säkerligen villigt erkänna, det fru Wetterberghs bild blir en framstående

prydnad för Iduns galleri af märkvärdiga kvinnor.

Vi nämnde här ofvan några ord om Onkel Adams stora hjälpsamhet. Att hålla denna något så när i styr var ingen lätt uppgift, som hustrun fått sig pålagd. Tiggarebref kommo nämligen i massor, och för att visa, huru långsökta anledningarna ibland voro »för att våga detta steg», må här exempelvis nämnas, att en af dessa brefskrifvare som ursäkt framdrog, att han för trettio år tillbaka en afton »hade haft den äran att vara tillsammans med herr doktorn i Hvetlanda.» Detta gjorde, att frun slutligen måste taga saken om hand. Detta kunde dock ej ske på annat sätt, än att hon på grund af gammal öfverenskommelse alltid öppnade hans post och då frånskilde de bref, i hvilka tiggerianledningarna voro allt för långsökta. Detta hindrade dock ej, att en storartad, men förståndig välgörenhet just genom henne utvecklades, och många äro de välsignelser, som under årens lopp nedströmmat öfver det lilla huset vid Hunnebergsgatan. Hennes namn har aldrig synts vid dessa prunkande tillställningar, vid hvilka människokärleken bäres på presenterbricka, utan hon har verkat i det tysta och på egen hand, ihågkommande skriftens ord, att den vänstra handen ej må veta, hvad den högra gör.

Hedda Fredrika Brydolf föddes i februari 1818 i Hällestads prästgård i norra Östergötland. Föräldrarna voro prosten och kyrkoherden E. G. Brydolf och modern P. M. Norbergh. Morfadern dog som kyrkoherde i Söderköping, men hade i sina yngre år varit tjänstgörande hofpredikant hos Gustaf III. Att han hos denne måtte stått särdeles högt, torde bland annat kunna dömas däraf, att han af kungen kallades till Rom för att skrifton och ge honom nattvarden under en därute irakad sjukdom.

I detta föräldrahem uppväxte den unga Hedda, under modrens ledning utbildande sig till en duglig husmoder, hvilket hon ock i unga år blef. Sjutton år gammal blef hon nämligen bekant med doktor Wetterbergh och två år därefter dennes hustru. Den unge doktorn var nämligen en tid bruksläkare på Finspong i närheten af Hällestad. Kvick och intressant, blef han genast en gärna sedd gäst i prästgården. Han var emellertid prästgårdsfolket förut ej alldeles obekant. En anekdot, som på sin tid gjorde sin rund genom pressen, hade förmedlat bekantskapen. Den unge doktorn hade nämligen året förut (1834) varit anställd som koleraläkare i Jönköping. Sjukdomen uppträdde där kanske svårast i hela landet, då $\frac{1}{5}$ af stadens befolkning bortrycktes af den hemske gästen, som under stundom expedierade sina offer på fem à sex timmar. För att ej uppskrämma sinnera ville auktoriteterna emellertid ej ge sjukdomen dess rätta namn, utan envisades att påstå, det denne ej var »kolera morbus», men väl *mycket* liknade

denna. Denna sats drefs isynnerhet vid en sundhetsnämnds-sammankomst, och ordföranden var i detta fall den ifrigaste. Wetterbergh, som äfven bevistade sammankomsten, satt en stund och hörde på »käbblet», för att begagna hans egna ord. Hade någon af de närvarande lagt märke till honom, skulle man nog märkt, att ansiktsuttrycket blef allt skalkaktigare, och slutligen blef det honom omöjligt att hålla tjuvpojken i styr. »Det är,» utbrast han, »med prosten Wetterling som med den skånske bonden, som varit inne i staden och sett ett så »besynnerligt djur». Ha' herrarne hört den historien? Jo, det var en bonde, som varit inne i Ystad och därunder sett något så besynnerligt.

»Vet du mor,» hette det vid hemkomsten; »ja' såg ett rätt besynnerligt djur därinne: då hade hufve som en katt å svans som en katt å fötter som en katt.»

»Nå, då va' då väl en katt?»

»Nå, gu' så, di sa', att då va' e' katta.»

Midt i bedröfvelsen fick man sig sålunda ett godt skratt.

Denna historia hittade äfven vägen till Hällestads prästgård, där man äfven skratade åt den, och då Wetterbergh sedermera gjorde sitt första besök där, emotogs den »glade doktorn» snarare som en gammal bekant än som en främling. Han blef det ju icke heller, ty W. och Hedda Brydolf blefvo snart förlöfvade, och blott ett år senare bortförde W. henne som sin brud. Först bosatte sig det unga paret i Östersund, där vistelsen blef en vändpunkt i W:s lif, ty »där föddes» — för att begagna Karl Warburgs ord — »Onkel Adam». Huru hans skriftstalleri uppkom är så ofta berättadt, att det här förbigås, men — må detta åter upprepas — utan den unga hustruns uppmantran hade det kanske stannat i portlidret. Under Östersundsåren var han läkare vid Jämtlänningarne. W. kunde dock ej länge finna sig vid det enformiga småstadslifvet, utan flyttade till hufvudstaden som biträdande läkare i fångvårdsstyrelsen. Under dessa tre år presiderade den unga frun på ett för henne eget tilltalande sätt i det hem, som hon i sin mån bidrog att göra så angenämt. Bland sina gäster räknade hon bland många andra statsrådet Sandströmer, en gammal vän från Östersundstiden; Troil, Wetterberghs chef vid fångvårdsstyrelsen; Börjesson, skalden; Ignell och S. A. Hedlund.

En tid var W. ordförande i det då existerande konstnärsgillet, och blef Wetterberghska huset därigenom äfven mötesplatseu för en del af dettas koryféer. Namnen på dessa äro emellertid till största delen glömda, men minnes jag dock Jolin och Sundberg, premieraktören.

Detta hem måste dock lämnas, då mannen 1848 blef regementsläkare vid första lifgrenadiererna. Nu redde hustrun ett nytt, angenämt hem på det natursköna Getå, beläget på Bråvikens norra strand, hvilket ångbåtspassagerarne, många år efter sedan Wetterberghs lämnat det, nästan alltid utpekade för hvarandra med

ett oföränderligt: »där bodde en gång Onkel Adams.»

På landet kunde dock mannen aldrig trifvas, därtill var han för liflig och sällskaplig, utan flyttade Wetterberghs, efter att en kort tid varit bosatta på Sättra i närheten af Åby järnvägsstation, till Linköping, där det blef maken förunnadt att förljufva mannens sista dagar. Under de sista åren, då åldern allt mer tog ut sin rätt hos den gamle, blef hon hans allt i allt, tills döden slutligen bröt det femtio-tvååriga äktenskapet.

Sedan fem år går denna hängifna, plikt-trogna hustru ensam i deras hem, så älskligt i all sin anspråkslöshet. Den lilla våningen består af tre rum. Från förstugan kommer man först in i salen. Fönstret är ej högt, men med sina tre rutor i bredd ger det dock åt denne något ljusst och vänligt. Framför detta har hon inrättat en liten fönsterträdgård af välskötta blommor. På långväggen öfver soffan hänga några porträtter i olja, af gummans far, generaldirektör Troil och Runeberg, det senare minst af allt påminnande om ett snille, i det att det med sina glämiga ögon, rödletta hy, slickade hår och de hängande prästkragarna mera påminner om en enfaldig landtpräst än om den store skalden.

På den motsatta väggen står en flygel, och öfver denna hänga några stillebensstycken i olja, talangfullt målade af dottern.

Inom salen ligger förmaket. Hvad som här först fångar uppmärksamheten är mannens byst i lera af stor porträttlikhet. Rummet är emellertid för litet och för lågt, för att den stora bysten skall kunna taga sig något ut. I ena hörnet invid soffan står ett staffli och på detta en större taffla med hennes och mannens porträtt, en gåfva till föräldrarne på deras guldbryllöpsdag från de båda barnen.

Från detta kommer man till sist in i mannens rum. Här har fru W. af pietet för den bortgångne maken låtit allt bli oförändradt: framför bordet står hans länstol, på detta hans sista bläckhorn. Öfver soffan med sitt samma öfverdrag hänger densamme gamle spegeln och de små medaljongerna med porträtten öfver några hans närmaste. Ja, allt står som det stod, då han lämnade det, och den som kände honom, kan knappt stiga in där utan att tanken: han är väl utgången på en stund, men kommer snart tillbaka, tränger sig på honom.

Sådant är det hem, där fru Wetterbergh i Linköping framlever sitt tysta, ensamma lif — dock icke ensamt, ty hon, om någon, kan sällskapa med sina minnen både från den tid, då mannens rykte stod på sin middagshöjd, och från den, då hans lifsol var i sjunkande. Från denna senare har hon, för visso, de ljufvaste så tillvida, att medvetandet af väl fyllda plikter alltid måste kännas godt och hugnande. För henne är det just detta, som skall kasta sitt skimmer öfver hennes lefnads afton.

Johannes Sundblad.

Sen till, att Idun och Iduns Modetidning finnas hos alla edra bekanta!

I vinterkväll.

*På rutan klappar mörkret
med dofva, tunga slag.—
Men i mitt sinne ljusnar
en solig sommardag.*

*Där spira röda rosor,
där doftar hvit jasmín,
där fladdrar brokig fjäril,
där surra muntra bin.*

*Och asp och lindar susa,
då vinden drar ibland,
och sädesärlan springer
på gula gångars sand.*

*Det tisslar och det kvittrar
från gräs och snår och gren,
det doftar och det prunkar
i sommarsolens sken.*

*Men utan ro och hvila
jag sakta vandrar kring.
I sol, i doft, i toner
det fattas någonting.*

*Från blomstersnåren hör jag
med ens ditt glada skratt.
Jag söker och jag letar
och får dig ändtligt fatt.*

*Bland rosor och jasminer
du döljer dig med list,
jag söker och jag letar
och får dig fatt till sist.*

*Allt hvad min oro sökte
i dig jag funnit har.
Då flyktar det förflytna,
som om det aldrig var.*

*Dess långa, mörka kvällar,
som trögt som sniglar gått
i tröstlös, kylig dümma,
de äro drömmar blott.*

*De äro dumma drömmar,
ett sjukligt gyckelspel —
På jord är ständig sommar,
och lifvet har ej fel.*

*Ditt skratt i rymden blandas
med fågelns gälla drill:
Det goda evigt varar!
Det onda finns ej till!*

*Och medan tiden svinner
och stunden snabbt förgår,
vi tala om det goda
i långa lyckoår.*

*Och kring oss dofta blommor,
och kring oss susar lind,
och fjärilsvingar fladdra
i sommarns svala vind.*

Hugo Gyllander.

Grön kurtis.

Ett allvarsord till föräldrar.

»Förr var ett barn i menlöshet
Ett barn och intet mera,
Nu ren vid tolf år snärtan vet
Parera.»

Öfvanstående verser riktades af den blide skalden Franzén anno Domini 1801 mot ett, enligt hans tankar, växande tidslyte. De voro då kanhända i någon mån öfverdrifna, men anföras de nutilldags, så skjuta de sannoligen ej öfver målet, utan äro snarare alltför matta i förhållande till verkligheten. Ty nu kan man redan bland riktiga kyttingar spåra ansatser till koketteri och kurtis, för att ej tala om den »mognare» ungdomen, af hvilken en mycket stor del drifver kurtis som idrott och träget odlar den till största förfång för studier och andra allvarliga sysselsättningar och till ännu mera skada för karaktärsutvecklingen.

Stundom tyckes koketteriet rent af ligga i blodet, så tidigt visar det sig, ehuru det i själfva verket är följden af en förvänd uppfostran. Man kan verkligen träffa på små flickor om sex eller sju år, som knappt se åt jämnåriga, isynnerhet om de ej äro gossar, utan tränga sig till herrarne, såväl yngre som äldre. Detta är ju ganska oskyldigt, kan man tycka. Men nej, det blir dem ett behof att uppmärksammas, att berömmas och smekas, och i likhet med alla andra sådana tilltar det med åren och fordrar allt rikare näring. Mödrarna, fåfånga för sina barns räkning, glädjas åt den uppmärksamhet, som visas deras små, och anse saken naturligtvis ofarlig och oskadlig. Några få sedermera lära sig inse sitt misstag andra åter förstå det aldrig, och i dessa senares hem är det som de uppväxandes kurtis finner hägn och beskydd.

Äfven om berörda fall räknas som undantag, börjar kurtisen tidigt. I allmänhet kan man räkna begynnelsen från och med dansskolan. Flertalet af pojkarne behärskas alltifrån den tiden af en brinnande lust att spela kavaljerer, som antar allt vidsträcktare dimensioner. Och det tyckes, som skulle åldersgränsen för inträdet i kavaljerernas led flyttas till allt tidigare år. Detta sammanhänger med den brådmognad, som karaktäriserar barnen och de unge vid denna tid.

Nu är det ju allmänt, att nio- och tioåringar skickas i dansskola. Många hoppas, att deras tölpiga ättlingar där skola få pli på sig, men underskatta den dragningskraft, som »das ewig weibliche» utöfvar redan på de unga sinnena. Redan den ton, som råder bland dessa damer och kavaljerer i miniatyr, är tillräcklig att ganska snart öfvertyga en tänkande person om, huru minst sagdt olämplig hela tillställningen är. Det utvecklar sig ett fullkomligt kottteriväsen; pojkarne vilja endast dansa med de vackraste eller bäst klädda bland flickorna, och dessa å sin sida äro lika tyck-myckna i valet af kavaljerer. Detta leder hos flickorna till behagsjuka, begär att kläda sig, och hos pojkarne till snobberi och ett allt mer forceradt koketteri. Dessa unga, förhoppningsfulla kavaljerer söka så »kugga», som termen lyder, af »farsan eller »morsan» några »krisch» och bjuda sedan »fästmän» och andra »flicks» in på »kondis». »Rivalen» konkurrerar naturligtvis och söker bjuda öfver den andre. Det händer mer än en gång, att de unga slynglarne sätta sig i skuld af dylika orsaker.

Denna kurtis, som börjar i dansskolan, fort-

går sedan träget under årens lopp, på barnbaler och skridskobanor samt framför allt på gatorna.

Hvad de äro fördärfbringande, dessa baler, där allt är anlagdt på att efterlikna de fullvuxna! Hvarje frisk fläkt af enkelhet och naturlighet har drunknat i den flärd och förkonstling, som oftast med mammornas medgifvande sträfvar att göra sig härskande. All doft af omedelbarhet, af sund och glad bardom slocknar i allmänandan af behagsjuka och kurtis. Där utspelas mången flirtation på dessa tillställningar, hvarom de vuxne naturligtvis förblifva i djupaste okunnighet.

Och så springet på gatorna! Pojken, som måste ut och hämta frisk luft mellan läxor och lektioner, och flickan, som klipsk hittar på tusen förevändningar i afsikt att för några timmar lämna hemmet, hitta hvarandra (händelsevis, förstås) ute och vandra sedan i timal af och an. Skockvis gå flickorna ut i afsikt att råka på kavaljerer för att konvoyera dem; pojkarne strömma likaledes ut vid »promenad-timmen» för att, som det heter på yrkesspråket, »drifva upp» några treffliga flickor.

Att denna kurtis skall hämma arbetet, säger sig ju själf. Och hvad värre är, den tar bort arbetsförmågan. »Ingen kan tjäna två herrar,» säger ordspråket, och kurtis och arbete äro bland de mest oförenliga. Dessutom blir det både flickor och gossar ett sådant behof att kokettera och kurtisera, att de ej kunna frigöra sig därifrån. Oanadt af de respektive unga dagdrifvarnes föräldrar, sedt och beledt af andra, fortsättes detta spel under ungdomens tid och tager mycket af de unges bästa kraft. Ofta få sedan de fullvuxne behålla ungdomslytet, om än en och annan befriar sig därifrån genom vis och insiktfull uppfostran. Barnet är manens fader — och äfven kvinnans.

Ingen torde väl taga koketteri och kurtis i försvar. Farliga äro de städse, och mycken skada åstadkomma de. De missrikta karaktärerna; ynglingen får sin blick riktad från det väsentliga i lifvet på det, som intet värde har, och fattar ofta ringaktning för kvinnan just på grund af de erfarenheter han gjort, ty dessa kurtisanta balhjältar äro minsann de, som mest skoningslöst bedöma de koketta flickorna. Finge en af dessa sistnämnda höra ett dylikt omdöme, skulle det sannolikt bota henne.

Hos flickorna tager koketteriet bort deras mest vinnande egenskaper. Hela deras väsen blir ofint, blir konst och beräkning. Än mer lider naturligen deras karaktär. Nutidens många skandalösa kärlekshistorier härröra till stor del från kurtisen. Mätte man blott lära sig iuse, att det är en farlig lek, detta spel om hjärtan, och hellre stämma i bäcken än i ån. Då skulle mycket kunna förebyggas.

Lennart Hennings.

Om priset i Iduns julklappsbasar

bedja vi våra läsarinnor själfva rösta. Insänd under den närmaste veckan eder röst för den af de bidragande signaturerna, som, enligt eder åsikt, gjort den bästa insatsen!

Hvem har rätt?

I.

Kära min lilla Anna!

Du blir nog inte så litet förskräckt, då jag talar om för dig, hur det för närvarande står till hos oss. Du brukar kalla oss för några »lyckans ostar» och menar, att en evigt molnfri himmel hvälfver sig öfver oss, och att vi skulle vara förskonade från de otaliga små lidanden och missräkningar, som hemsöka andra mänskobarn. Men »man skall icke prisa dag, förr'n sol är bergad,» — sanningen af detta ordspråk föres mig nu bittida och sent i minnet. Vi ha en patient, nämligen vår kära lilla Ester, som i går kom hem från sin skridskoexpedition till Saltsjöbaden med en förkylning, genast måste gå i säng och fick en så stark feber, att jag skyndade skicka bud efter vår husläkare. Till min stora förskräckelse har i dag på morgonen utslag också uppträdt på barnets kropp, och ehuru jag från början hade onda aningar, blef jag nästan ifrån mig, när doktorn förklarade, att det var skarlakansfeber. Nu gäller det framför allt att skydda de andra barnen för smitta, att isolera dem från Ester och till på köpet hålla dem från skolan. O, det blir inte någon lätt uppgift, och ej heller för de små, för hvilka nog de första lofdagarne förefalla härliga, men hvilka i längden, och helst nu under vintern, inte veta, hvarmed de skola fördrifva den myckna ledigheten!

Mina största bekymmer gälla naturligtvis vår stackars Ester, och mitt hjärta ängslas och oroas! Hvilken lättnad skulle det inte vara att nu ha en väulig själ i min närhet att dela mina bekymmer med! Emellertid kan jag under nuvarande förhållanden ej uppmana någon af mina bekanta att komma hem till oss. Hur gärna skulle jag inte träffa dig! Hvad tycker du, skulle jag inte en afton, sedan barnen gått till sängs och äfven Ester sofver under vår frökens vård, göra en afstickare till dig, förutsatt att intet allvarsammare händer barnet? Det vill säga, om du inte är rädd därför! Naturligtvis skulle det vara bara på en liten kort språkstund. Till dess hälsar jag hjärtligt!

Din Klara.

II.

Min kära Klara!

Stackars min lilla vän, jag beklagar dig innerligen och är alltjämt i tankarne hos dig; mätte nu endast allt det ledsamma snart ljusna och vår kära Ester för godt pris komma undan all fara. Förlora bara inte tålmodet och försök finna dig i de ensamma veckor, som kommit på din lott. Hur gärna skulle jag inte vilja träffa dig, men förlåt mig, om jag också inte har några barn, så är jag dock en smula ängslig för min egen person på grund af min erfarenhet, att jag är ovanligt mottaglig för utslagsjukdomar (du minns, att jag bara för fem år sedan hade mycket svår messling). Fränsedt detta är emellertid faran för smittans öfverförande äfven på andra, som du kunde träffa på ditt besök hos mig — kanske mina små systerbarn eller andra mina bekantas barn — ej att bortresonnera, och denna tanke är alltför orolig för mig, och nog också för dig vid närmare eftersinnande. Böra vi inte därför hellre uppskjuta med att träffas, till dess Ester är frisk? Jag hoppas, att du inte blir ledsen på mig för mitt afslag!

Din vän Anna.

III.

Kära Anna!

Jag vill omgående svara på dina rader. Det är själfklart, att jag nu inte kommer till dig; jag vill inte vara skuld till, att genom mig något ondt skulle drabba dig. Jag var, som du ser af mitt förra bref, förberedd på, att mina vänner nu skulle dra sig tillbaka från mig. Dock kan jag inte afvärja den tanken: Hvertill tjäna vänner, om de endast äro till för de goda dagare? Ester befinner sig något så när. Hälsning från

Din Klara.

IV.

Kära Klara!

Jag ser, att du är ledsen på mig. Dessa ord i ditt bref: »Hvertill tjäna vänner» o. s. v. stämpla mig som egoistisk och trånghjärtad, då de ju måste syfta på mig. Hvad skall jag svara på en dylik förebräelse? Först och främst: om jag också inte har några barn, så står jag dock inte ensam; för min man, mitt hushåll, mina gamla föräldrar, som i mig ha sitt enda stöd, måste jag hålla mig frisk! Jag är beredd att göra uppoff-

ringar för min vänskap, om sådana äro nödvändiga, men för en språkstunds skull sätter jag inte mitt hus' välfärd på spel! Hur ringa du än för tillfället kan tänka om min vänskap och offervilighet, så hoppas jag att snart en gång få tillfälle bevisa dig, att de dock finnas till. Riktigt förstår jag dig icke, men väl önskar jag, att din fråga, om du nu finge besöka mig, aldrig blifvit framställd.

Din Anna.

V.

Kära Anna!

Hvarför så många ord? Jag har redan funnit mig i saken. För öfrigt är jag nu inte absolut beroende af dig; min väninna Gertrud, som alls inte är rädd, kommer dagligen till mig på en timme. Gud löne henne den vänskap, hon nu bevisat mig!

Klara.

VI.

Kära Klara!

Äfven med fara att ytterligare förtörna dig, måste jag bekänna, att jag inte finner det rätt af Gertrud, hvilken har yngre syskon i hemmet, att under nuvarande omständigheter besöka dig. Den som står ensam kan företa med sin person, hvad han behagar, han kan, om det faller honom in, utsätta sig för faran, men icke den, som därigenom kan göra andra skada och lidande. Förlåt denna för dina intressen hårdt ljudande dom; men jag vill ej dölja min mening för dig.

Anna.

VII.

Klara till Anna.

Du hade gjort klokare att icke utsätta min vän Gertruds hjärtgodhet för din kritik. Jag har genom ditt beteende blifvit en sorglig erfarenhet rikare. Jag afundas dig icke dina tänkesätt och kan allt framgent afstå från en vänskap, på hvilken jag så ledsamt bedragit mig.

Klara.

Österländsk kärlek.

En berättelse från Kabyldalen,

för Idun, af *Adelaida Ehrnrooth (a—i—a)*.

Där nordens vintervindar som svarta fåglar med tunga vingar piska mot våra välkittade dubbelfönster; — när vi sitta vid en förkolnande aftonbrasa och drömma i skymningen under enslig tystnad, då smyga där fram, lika kära glada vänner, de förflutna tiders minnen och hålla för vår inre blick en spegel med bilder så brokiga, från nejder långt, långt i fjärran. Huru olika mot vår nuvarande omgifning de skimra för inbillningen! Det är en färgprakt som prismans, mot hvilken middagssolen bryter sina strålar. En kväll under det jag så där lefde mig in i tider, som gått, tog minnets fé min hand, och vi flögo hän till det soliga Afrika med sin evigt blå himmel och sina flammande purpurskiftningar öfver Djurdjura-bergens krenelerade snötöppar. Ökenvärldens beta andedrätt svalkas, när han far fram öfver dessa, och han sänker sig sedan som ljuffig bris till Medelhafskusten, där Algier, denna tjugande sultaninna, ligger på sin divan af tropisk grönska! — Nu sänder middagssolen sina spjuthvassa, gula strålar ditin i Kabyldalens täta olivskog med månghundraåriga vridna stammars spöklika gestalter och det mystiskt susande, fina bleka löfhalv, i hvilket hundrade näktergalar drilla natt och dag.

I fjärran glänser kupolen af en moské, omgifven af fyra skönt mejslade smärta minareter, därifrån *muezzons* rop i alla väderstrecken dagligen kallar de rättrogne till bönen — muhamedanens viktigaste sysselsättning, för hvilken allt annat får vika.

Det är en majdag, — kärlekens årstid, atmosfären bemängd med starkt bedöfvande blomster-

ångor, och ett kabylistiskt brölloppståg uppfyller den trånga dalen mellan byarne Ikoultza och och Tatserouth under öfverljuddt larmande jubel.

En *marabout* hade slutat bönerna, som be-seglade äktenskapet mellan den sjuttonåriga Zulima och den gråhåriga Yakoubben-Hassan, den rike ägaren af ortens förnämsta kvarn. Han hade köpt sin brud för en dryg summa af hennes far och kände sig som ung på nytt. Sedan brölloppsgästerna ymnigt bespizat sig med kousskoussou*, knallades det med gevär, stulna af fransoserna. Det sjöngs, det skreks, det spelades på tamburin, tamtam, flöjter och zitt-ror, det gestikulerades och pratades, gjordes spefulla anspeglingar på den olika åldern hos brud och brudgum, och när stjärnorna började framtindra på det mörkblå firmamentet, nådde det strålande taget målet för färden, Yakoubben-Hassans *douar*. Afståndet mellan Ikoultza och Tatserouth skulle af en fågel ha tillryggalagts med några vingslag, men, likt andra kabylyar, lågo brudens och brudgummens respektive hem på hvar sin klippspets, likt örnböns skilda af så oöfverstigliga stenblock och afgrunder, att människofötter behöfde minst ett par timmar för att tillryggalägga vägen. Dock redan hördes brusset af det vattenfall, som satte Yakoubs nybyggda kvarnhjul i rörelse; man hade blott helt litet kvar af den halsbrytande spången.

Bruden syntes utmattad. Hon hade beslöjad öfvervarit bröllopsmåltiden, utan att smaka en bit, och medföljde taget stum, liksom främmande för allt hvad som tilldrog sig kring henne, under det hon då och då skakades af en frässbrytning, sådan den lifdömde känner på väg till schavotten.

Så mycket mera strålade brudgummens blick, och tydligt lät han de bullrande följeslagarne förstå, att han nu hade nog af deras mer eller mindre grannliga skämt och gärna önskade bli dem kvitt.

Under allt detta tumult observerade ingen en gestalt i brun burnuss, som, dold af den inbrytande nattens skuggor, smög sig fram bakom Yakoubs kvarn i närheten af ett stort fikon-träd, under hvilket den mörka skepnaden lade sig ner. Han omfattade krampaktigt skaftet på en hvasslipad *yatagan*, blixtrande igenom det dunkla löfhalfvet i kapp med ägarens glödande ögon under kuposchongen.

»Dödens ängel skall i kväll ha din första kyss, Zulima!» mumlade den gömde åskådaren af brölloppståget med hopbitna tänder, utan att kunna lösrycka blicken från den beslöjade nygifte. Medan brölloppsgästerna troppade af, hade bruden som en gazell ilat uppför en bergsklack, omgifven af afgrunder, och smygande likt schakalen, hvilken fått sikte på en skogsdufva, klättrade Yakoubs seniga ben efter det ljufva målet för hans längtan. Han skuttade från bergspets till bergspets, liksom bevingad af guden Amor, den lille skälmen, men ju mer afståndet minskades mellan honom och bruden, dess närmare drog sig denna mot afgrundens rand. Blott ett steg till — och hon skulle störta i det bottenlösa svalget!

Den mörka gestalten under fikonträdet betraktade detta uppträde; en glädjeblixt sköt fram ur hans svarta ögon, och *yatagan* föll ur hans hand.

Gamle Yakoub, som lik en stork med det ena benet stödde kroppen och höll det andra färdigt till ett nytt skutt, stannade och vågade ej ta ett enda steg mer. Zulima böjde sig öfver afgrunden med en beslutsam åtbörd, som ej kunde missförstås. Den stackars älskarn

* Arabernas lifrätt, bestående af risgröt med fårköttbitar, russin, mandlar och en brännande stark röd peppar uti.

utsände de mest rörande klagotoner för att beveka sin rebelliska unga maka.

»Zulima, min dufva, min ljufvaste blomma, min veka gazell,» jollrade han gråtmild, »du har ju ej rätt nu mera att fly mig, din härskare, din make! Har jag ej för att få äga dig betalt ut den dryga summan af femhundra *duros*? Har jag ej öfversållat dig med smycken och prydnader? Jag har rakt ruinerat mig för din skull, otacksamma himmelska flicka! Och du lytter ej ens på slöjan för att låta mig se din strålande skönhet!»

Ej ett ord till svar. Slöjan förblef obarmhertigt nedfälld, och Zulimas lilla guldbroderade skospets sträckte sig ut öfver klippans skarpa kant.

Förgäfvos fortfor brudgummen att parlementera, att vrida händerna och åkalla sitt skyddshelgon *Bou-Kobrin*, som ligger begravnen i två moskéer — den ena inuti Djurdjurabergen, den andra nära Tlemsen i Marokkos grannskap. Men det sålunda itudelade helgonet kom icke Yakoub till bistånd i hans svåra klämma. Bekajad af kärlekens kval, försökte han alltemellan att ta en sats för att nå Zulima, men hvar gång stannade han igen, förfärad att se henne halft böjd öfver djupet, färdig att störta ned. Den olycklige mannens ansikte förlängdes mer och mer, där han i så obekvämlig ställning förgäfvos väntade på något mirakel, som skulle hjälpa honom ur den värsta belägenhet en förälskad äkta man nånsin råkat uti. Inom sig gjorde han de bittraste reflektioner öfver dårskapen hos ett gammalt vissnadt törne, som passioneradt sökte haka sig fast vid en nytsprucken ros, den härligaste i dalen. Visst hade han ju väntat sig något motstånd, stackars gubbe, men det här öfvergick allt förstånd!... Någoting så obstinat som denna flicka hade ingen drömt, synnerligast i betraktande af det höga pris han utbetalt för henne och de skänker han tillsänt både henne och hennes fader.

Plötsligt klarnade Yakoubben-Hassans bekymrade ansikte. Den beslöjade flickan på bergsklacken pekade på en afsats i bergväggen, där en *Datura* blommade med härliga hvita klockor.

»Du vill ha blomman, min ljufva ängel?» utropade Yakoub med frågande och förtjust ton. »Jag hämtar den åt dig! Jag hämtar den! Vänta mig om ett ögonblick! Du lofvar betala min möda med den första kyssen?»

Zulima nickade stum. Yakoub jublade, men den mörka gestalten under fikonträdet knöt åter handen om *yataganen*.

»Du lilla elaka troll, vill du pröfva min kärlek?» mumlade den gamle kabylen med nyväckt hopp. »Motståndet var blott ett vanligt kvinnoknep för att reta min kärlek.»

Och med fara att bryta armar och ben skuttade den gråskäggige tillbedjaren af den nyckfullaste bland koketter från klippspets till klippspets, klättrade på händer och fötter och skrapade sig blodig för att nå den välsignade daturabusken, bakom hvars snöhvita, doftande blomklockor han trodde sig skåda paradiset port vidöppen.

»Mina ögons ljus, här har du blomman!» hördes om en halftimme Yakoubs triumferande röst, och med handen högt i luften skakade han en bländhvit, doftande blomma öfver sitt turbankladda hufvud som dök upp invid den bergsklack, på hvilken nyss Zulima stått.

Men hvart hade hon tagit vägen?

(Slut i nästa nr.)

En verklig skatt för hvarje kvinna,

som hon ej bör underlåta att förskaffa sig, är **Iduns Modetidning**, den billigaste, rikhaltigaste och elegantaste tidning på svenskt språk inom detta fack. I början af hvarje månad utkommer i stort format ett 8-sidigt, rikt illustrerat hufvudnummer, åtföljdt af en omfångsrik dubbelsidig mönsterbilaga med talrika tillklippningsmönster samt därjämte, och som något alldeles nytt, en 4-sidig handarbetsbilaga — kallad **Handarbets-Basaren** — i samma stora format som hufvudnumret samt försedd med en mängd mönster öfver både enklare och finare handarbeten af såväl svenskt som utländskt ursprung. Dessutom erbållas mot förhöjd afgift med hvarje nummer en fin kolorerad modeplansch i stålstick.

Ännu är ej för sent att verkställa prenumeration! Gör det oförtöfvadt, och Ni ångrar er ej! Prisen: se detta nummers annonsbilaga på första sidan!

Minnen.

Å sorgen träder fram, tung och dyster, när döden bjuder sitt obevekliga: skiljas, då strider hjärtat sin heta, tysta kamp. Och den är bitter; tungt är att le, men lifvet ställer sina kraf. Hjärtat må sörja, men ögat måste blicka ut i lifvet, tanke och hand måste arbeta vidare, man måste *resignera*. Och så småningom skördas frukterna för vår själfbehärskning. Intresset vaknar, arbetet blir åter kärt, det brusande lifvets ström tar oss på nytt på sina böljors rygg — och sorgen träder tillbaka.

Det är härligt, det fulla rika lifvet, härligt att mäta sin kraft i oförtrutet arbete, eggande denna täflan, där hvarje nerv, hvarje tanke spännes. Dagen är så kort, den som stannar, blir efter. Framåt alltjämt till ny äflan och strid!

Och minnet bleknar mer och mer, slocknar — dör...

Dock snart är sommarn, den glada arbetstiden, förbi, och hösten kommer, lifvets höst, då kraften mattas, den arbetsvana handen blir darrande och svag, tankens skärpa tröttnas. Allt lutar till vinterns ro. Men den korta vinterdagen blir lång, så lång.

Det blir ödsligt och tomt i den gamlas sinne, vinterkallt och vintergrått. Enformiga och intresselösa krypa dagarne fram. Ensam står den öfverblifna i ungdomens skiftande lif, de gamla vännerna hafva fallit, skörd efter skörd, och hvila i ro. Den enda vän, som troget skulle följt ända till lifvets afton, har under dagens fullhet blifvit förbisedd och försummad. *Minnet* har vanvårdats till döds. Ensam är den gamla, och enformiga och tunga glida dagarna fram.

I lifvets högsommar är allt rikt, den sjudande kraften har nog i sig själf, nya tankar, nya uppslag strömma ständigt till. Arbeta — för att bjuda den älskade den fulla glädjebägaren, arbete — för att bädda varmt och godt om ungarne i boet, arbete — för ära och utmärkelse, till mänsklighetens gagn eller till egen vinning. Öfver allt bjuder lifvet: arbete.

Det gifves dock *stilla stunder* äfven i lifvets högej. Då i den ljusa sommarkvällen dagsverket slutat, medan ännu solen i väster

dalar mot hafstrand, då tråda de fagra minnena fram, då lyssnar åter barnet på nekens sång ur havets djup, den en älskad moder sjöng så mången gång; då drömmar ungmön åter vid den kärastes sida, under det båten sakta gungar i juliaftonens ro. Och då månen strör sitt silfver öfver de dunkla vattnen, tråda alla de älskades skuggor fram. Åter blickar den älskade fadern upp från arbetet och ler så hjärtevarmt mot sina små, så ljuf är moderns kyss, då hon lägger sitt barn till nattens ro, åter ljuder skämtet i glada vänners krets, och trofast är handslaget, hvarmed kamraten lyckönskar vännen till hans första bragd på vetandets fält. Men jaga ej bort de flyktiga skuggorna, skjut dem ej åsido för stundens intressen, *hylla dem*, om också blott några korta minuter, ty annars fly de snart för att aldrig mera återkomma.

Då i heliga sabbatsstunder all världens äflan måste hvila, låt då äfven tanken lämna arbetets och sträfandets fält och låt den gå tillbaka till flydda tider, mana fram alla lyckliga, alla betydelsefulla ögonblick i ditt lif, dröm om din sorgfria glada barndom, omhågnad af ömma föräldrar, tänk på den stund, då du omsluten af den unge makens arm första gången trädde in i ert lilla bo, tryck åter den första kyssen på ditt barns panna, känn åter, huru hjärtat klappade af fröjd vid hvarje framgång, dina söner hade i lifvet. *Då* — när håren gråna och krafterna svika — sitter du ej ensam, om äfven alla dina kära gått förut. Vid minnets hand tråda de åter fram och blifva ditt trogna sällskap. Då blir ej dagen lång, ej lifvet utan innehåll. Minnena äro de strålande stjärnorna i lifvets vinterkväll.

Och om än barn och barnabarn gifva soljus åt den gamlas lefnadskväll, så förmår hon dock ej alltid följa med i deras rastlösa lif. Barnen sträfva och arbeta, som deras föräldrar gjort före dem, barnabarnen fostras i skolan för framtiden och lifvet, och gamla farmor sitter mången stund ensam i sin stol. Då träder den alltid hyllade vännen fram och bjuder henne sina rika skatter. Åter binder hon i glada lekkamraters krets kranzar till den ståtliga midsommarstången; i högklackade skor och rosig kjol svänger hon om i valsens lätta hvirflar; i krans och krona svär hon vid altaret åt vännen sin tro; jublande räcker hon sin förstfödde för att emottaga faderns smekning, och slutligen bär hon, själf redan silfverhårig, med innerlig glädje den förstföddes förstfödde till dopet.

Nej, farmor är ej ensam, tiden blir henne ej lång, farmor drömmar, drömmar ända till dess små mjuka armar läggas kring hennes hals och varma, röda läppar bedja: »Farmor, en saga, en saga!»

Och farmor berättar. Hon talar om den tid hon själf var ett barn, om bruk och seder, gångna dagar, om mången ädel bragd, som kanske redan glömts, om fåligt arbete för framtid och fosterland, om uppoffrande kärlek och ödmjuk försakelse, om så mycket, så mycket, som redan de unga ej mera minnas, och klara, förvånade ögon stråla, oskyldiga barnahjärtan klappa varmt, och minnet väfver kärlekens röda tråd emellan den gamla och den nya tiden.

Maria Nyström.

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

Huru franska handskar tillverkas.

Bland alla dem, som begagna franska handskar, torde det vara ett fåtal, som känner till, huru dessa tillverkas. Att Grenoble är medelpunkten för tillverkningen, vet kanske litet hvar, men hur det går till i dess handskfabriker, torde däremot ej mången haft tillfälle att se. I Grenoble ensamt tillverkas i medeltal årligen omkring 1,200,000 dussin par handskar, och vid denna tillverkning sysselsätts 25,000 personer af båda könen (4,000 män och 21,000 kvinnor och barn), af hvilka många bo långt uppåt bergsbygderna och helt och hållet förtjäna sitt lifsuppehälle genom denna industri. Utom det att handskindustrien är ett af de få yrken, inom hvilka kvinnan blir mest aflönad, erbjuder den ytterligare den fördelen, att arbetet kan utföras i hemmet, så att den arbetande kvinnan ej behöfver lämna sin man och sin familj. Det till handskfabrikationen i Grenoble erforderliga skinn utgöres uteslutande af killing- och lamskinn i proportion af 95 % af de förra mot endast 5 % af de senare. Killingarne, som sålunda få släppa till sitt skinn, måste ännu vara i diäldern, emedan skinnen ej bli för hårda. Följaktligen äro de mycket små, och af hvarje skinn fås endast tre handskar, ett och ett halft par, hvarför till Grenobles 1,200,000 par handskar fordras 9,600,000 killingskinn.

Skälet hvarför Grenoble framför någon annan fransk stad blifvit medelpunkten för denna industri, sägs ej så mycket vara den stora tillgången på killingar från Alperna som stadsvattnets särskildt lämpliga egenskaper för färgningen af skinnen. Färgarne ha drifvit sin skicklighet så långt, att en något framstående fabrik i nämnda stad skulle, om så fordrades, kunna lämna handskar i 300 olika färger, och om ändå ingen af dessa färger skulle falla köparen i smaken, utföra hans order korrekt efter hvilket färgprof som helst.

Följande beskrifning skall lämna en idé om hvilka behandlingar skinnen ha att undergå, innan de i form af handskar packas in och sändas ut i marknaden. De stora skinnpackorna underkastas först den omsorgsfullaste granskning, i det en del af arbetsstyrkan har i uppdrag att noggrant undersöka hvarje skinn och att på samma gång bestämma, till hvilken färg de bäst passa på grund af sin finhet, styrka o. s. v. Till denna granskning hör äfven afgörandet, om skinnets skall användas till *glacé* eller *gants de Suède*.

Efter denna undersökning sändas skinnen till färgaren och återkomma därifrån färdiga för tillskärningen. Nu underkastas de en ny granskning för beräkningen af antalet handskar af hvarje skinn, och så följer skrapningen. Denna procedur består i att skinnets med ett mycket skarpt instrument skrapas till minsta möjliga tjocklek och största möjliga smidighet. Detta är ett mycket ansvarsfullt och svårt arbete, och äfven den skickligaste arbetare kan ej bereda mer än sex skinn på en timme. Till Suède-handskarne användas vanligen de skinn, som importerats från Syd-Amerika. Orsaken därtill är att killingarne på Pampas få springa fritt kring efter sina mödrar, hvaraf följden blir den, att skinnen ofta få skrämor och därför bli odugliga till *glacé*handskar. Sedan skinnets undergått skrapningsprocessen, är det färdigt att sträckas, en operation, som består i skinnets dragning på bredd och längd för utrönande af dess elasticitet. Efter sträckningen styckas skinnets i fyrkanter af önskvärd längd och anbringas på en trähand. Härmed slutar numera handskarbetarens uppgift, men förr var det ej så. Han måste då klippa ut skinnets efter handens form, men då detta gick mycket långsamt, har en maskin upfunnits, som möjliggör fem eller sex par handskars utskärning på samma gång. Detta är för öfrigt den enda slag af maskiner — med undantag ntturligtvis af symaskiner — som användas vid handsktillverkningen.

Handskarne äro nu färdiga att öfverlämnas till den kvinnliga arbetskåren och skickas i stora lådor till bergsbygden, där vissa af fabrikerne utdela dem till en mängd kvinnor. I somliga fabriker utföres sömnaden på själfva platsen, där hvarje arbeterska har framför sig en liten symaskin, som går med ånga. Ett enda tryck med foten sätter maskinen i gång eller stannar den. Till syendet af ett par fyrknapps-handskar i vanlig storlek utgår ungefär en timme, och tillskärnens diverse åtgöranden fordra ungefär lika lång tid, så att två timmar måste anslås för hopkomsten af ett par handskar. Men handskarne äro emellertid ännu ej färdiga. Artikeln skall vidare spännas på handskspännaren för stygens prof-

vande, så kommer stämplantet med fabrikerens namn, en sista granskning af varan för eventuel utgallring af felaktiga par och så till sist inpackningen.

I betraktande af de många procedurer handskarne ha att undergå, torde man sålunda kunna säga, att de ha att passera genom närmare 200 händer från det ögonblick skinnets levereras till fabriken och till dess handskarne köpas af sina blifvande bärare.

Ett bidrag till modefrågan.

Felt säkert intresserar det »Iduns» läsarinna att taga del af nedanstående utdrag ur en promemoria om klädedräkten, som prästeståndet utfärdade år 1710:

— — Fördenskul när man hafver noga betraktat 1:o hvad uti hvar och it stånd bör anses för otjänligt öfverflöd, och 2:o huru alla måga kunna vänja sig vid måttelighet och sparsamhet, så hafver man befunnit thessa reglor böra til en god ordnings fundament fastställas och i granna acht tagas:

At barnen, huru förmögne föräldrar the hafva, hållas ifrån sina första år til alwarsamhet och ärbärlighet i kläder och åthäfvor, men icke till flärd och yppighet, hvilken Sveriges vilkor icke tillåta, icke heller den Svänksa Nationen väl anstår. — —

At pärlor och juveler, som många qvinspersoner bruka, hvilka väl kunna vara dem föruthan, emedan hvarken deras stånd eller vilkor genom sådan prydnad hedras, måste vändas til pänningar, och the samma til annan deras nödort brukas.

At all ståt och präst uti kläder bör allestädes minskas, men uti Guds hus aldeles borta vara, och hiärtans ödmjukhet och botfärdighet visas med själfva kläderna och åthäfvorna. — —

Uti ett af Haqvins Spegel undertecknadtt cirku-lär heter det:

— — Präste- och Professors hustrur och dött-rar måste ingalunda bruka 1:o brokote och färgade kläder, eller på fåfänglige sätt giorde, som månge nu bära. 2:o Otjänlig hufvudbonad af krusade myssor, ehvad namn the hafva, antingen de äro gjorde efter Fransk eller Ängelsk påfund, icke heller gå bara i nacken, och med pudert hår, uthan skyla och pryda hufvudet höfweligen. 3:o Dyrbara och brokote band. 4:o Örehängen eller öreringar och kästbara band. 5:o Styfve uthspände kiortlar. 6:o Brokote och sammanstyckade förkläden. 7:o Broderade eller med galonner beprydda skor. 8:o Margehanda knytning, som intet skyler, hvad som dem borde öfverhölja. 9:o Stora escarpes med mångfaldig bräm uppå eller fulda volante, antingen af en eller åthskillig färg. 10:o Vida och långa, men på många sätt ihopknippade och hopfäste manteans, hvaraf likasom et stort bylte ligger på ryggen. 11:o Kiortlar, som bestå af många krusade och kringhängande stycken, så at de synas nästan dubbla vara. 12:o Armkrås eller de remsor, som i många rynecor hopsatte, hänga mehr til hinder, än til prydnad. 13:o Hvarken slätt eller faconerat flor, hvit eller svart til at kasta öfver hufvudet och ansichtet uti kyrkiorna. — —

Ur notisboken.

Kronprinsessan lämnar åter Sverige. Kronprinsens familj drabbas åter af sorgen att behöfva upplösas. Kronprinsessan har nämligen ännu ej blifvit så stark, att hon kan uthärda en vinter i sitt nya fädernesland. Hennes hälsotillstånd har under de senaste veckorna varit mindre tillfredsställande och krafterna mera nedsatta än förut. På läkarnes bestämda tillrädan kommer hon därför att någon af de sista dagarne i denna månad afresa till utlandet för att tillbringa vintern söder om Alperna.

Till »sessans» silfverbröllop väntas konung Oscar till Köpenhamn. Familjefesten kommer dessutom att bestivas af ryska kejsarfamiljen samt Grekländs konung, hvarjämte det anses sannolikt att kejsar Wilhelm skall personligen framföra sina lyckönskningar.

Hvilken är den första? Den första kvinnliga elev å apotek inom Sverige är dotter till apotekare Fr. Leth i Hörby fröken *Martha Elisabeth Leth*, som den 20 sistslidne december af medicinalstyrelsen antogs till elev å Hörby apotek, hvadan alltså åtskilliga tidningars meddelanden om, att kvinnliga elever, en från Malmö och en från Säter, redan förut såsom apotekselever skulle antagits äro, enligt uppgift från medicinalstyrelsen, felaktiga.

Undervisning i konstväfnad. Handarbetsvänners skola för konstväfnad härstades öppnas åter den 15 dennes under ny ledning af fröken *A. M. Hamilton*, hvars erkännansvärda verksamhet under de senare åren som föreståndarinna för en dylik skola i London Idun förr varit i tillfälle omnämna. Vi hänvisa ang. närmare upplysningar till annonsen i detta nummer.

Porlinsmålande damer. Utställning af arbeten i porlinsmåleri har här i dagarna varit anordnad i målarskolan Biblioteksgatan 5. Denna målarskola förestås af fröknarna *Emma Nordberg* och *Augusta Peterson* och har under loppet af omkring tio år utöfvat sin verksamhet i hufvudstaden. Damer ur societeten ha med förkärlek begagnat sig af tillfället att få inhämta denna behagliga konst, hvilken lämnar det bästa tillfälle att genom eget arbete skaffa värdefulla prydnadsföremål i hemmen. Med målarskolan är dessutom förenad undervisning i såväl glödrättning som läderplastik och glasmålning, hvarpå allt vackra prof finnas utställda.

Till det mesta utgöres emellertid utställningen af porlinspjäser af diverse slag, hvilka alla målats af elever i målarskolan. Att de af Stockholms damer, hvilka deltagit i dessa arbeten, vunnit en ofta ganska framstående färdighet samt att öfver hufvud taget den undervisning som lämnats präglas af så väl insiktsfull ledning som samvetsgrannhet, därom bär hela utställningen vittne. Själva utställningsföremålen erbjuda äfven i och för sig mycket af intresse. Där finnas tallriker och koppar i de mest skiftande former, brickor och vasar, prydnadsföremål af de mest olika slag, och själtva måloingarna visa — utom den rent tekniska konstfärdigheten — äfven en fantasi och en smak, som tydligen odlats genom intresserad arbete och under förständig handledning.

Ett lif vid bokhandelsdisken. 80 år fyllde i tisdags fröken *Johanna Söderberg*, hufvudstadens äldsta bokhandlare, innehafvare af den bekanta firman *C. Kihlbergs* lånbibliotek och antikvariska bokhandel vid Södermalmstorg. I sin lilla boklåda i basaren vid nämnda torg har den hedervärda gamla sedan 1850, ständigt utan biträde, aktad och ärad af alla, med sakkännedom och nit skött sin icke ringa affär. På senare åren något klen till hörseln stod hon dock på sin födelsedag frisk, liflig och kry i sin affär. Fröken Söderberg är bördig från Gamla Karleby i Finland.

Charlotte Tucker (A. L. O. E.) †. Från London ingår hit underrättelsen om, att den genom sina religiösa böcker kända författarinnan *Charlotte Tucker* afidit den 2 sistslidne december å missionsstationen Amritsur i provinsen Punjab, Indien.

Charlotte Tucker föddes i Indien 1821 och var dotter till *Henry St. George Tucker*, en högre engelsk ämbetsman i Indien. I skolåldern flyttade hon till England och började 1854 sin literära verksamhet. De författareinitialer, under hvilka hon dolde sin identitet, voro A. L. O. E. (A Lady Of England).

År 1875 bosatte sig *Charlotte Tucker* för sina återstående dagar i Indien, där hon under de 13 senaste åren, utom sin litterära sysselsättning, verkat som zenanamissionär i förbindelse med engelska kyrkans zenanamission.

Största spridningen ha naturligtvis A. L. O. E:s böcker uppnått i England, men äfven i andra land ha hennes arbeten blifvit mycket omtyckta. Mer än ett 50-tal af dem äro sedan 1861 öfversatta till vårt språk.

Teater och musik.

Kungl. operan uppförde i tisdags för första gången operan »Hexan» af den danske kompositören *August Enna*. Nyheten hade länge varit bebådad och dessutom föregåtts af reklamer om operans storartade framgång ej blott i Danmark, utan ock på andra större teatrar i utlandet. Man

motsåg alltså denna premiär med ganska mycken spänning. Och om man ej har alltför stora anspråk på originalitet och uppfinningsförmåga, utan nöjer sig med smekande melodier och vackra köror samt en färgrik instrumentering, som här dock stundom blir något för öfvervåldigande, så torde förväntningarna på operan som helhet betraktad ej blifvit svikna. Reminiscenser från andra bekanta operor förekomma. De mest märkbara torde vara den andra akten inledande tärnkören, som lifligt erinrar om spinnkören i »Flygande holländaren», samt bröllopsmarschen i tredje akten, hvilken har ett nästan allför lifligt tycke af marschen i »Tannhäuser». Operan är emellertid alltigenom melodiös, och några af melodierna äga en nordisk färg och karaktär. Instrumenteringen är skickligt gjord, men som sagdt stundom något för bullrande.

Brister förefinnas nog. Den mest anmärkningsvärda torde vara bristen på tillräcklig karaktärisering af de olika hufvudpersonerna. Särskildt borde officeren *Edzard* bättre hafva tillgodosetts i detta afseende. Titelrollen lämnar härutinnan också åtskilligt öfrigt att önska.

Intrycket af operan, hvilket efter tredje aktens slut — operans tredje och fjärde akter hafva här visligen sammanslagits och förkortats till en — gaf sig luft i upprepade inropningar, skulle nog hafva blifvit ännu bättre, om särskildt titelrollens innehafvarinna varit sin uppgift vuxen. Med allt erkännande å det säkerligen samvetsgranna studium, fru *Brag* nedlagt på sin uppgift, kan dock ej fördöjas, att hon ej är denna uppgift fullt vuxen. Stämman räcker ej alltid till, och spelet är intetsägande. Representanteu för *Thalea* måste i hela sitt uppträdande betona, att denna kvinna står ett godt stycke framom sin tid; häraf förmärkes dock föga i fru *Brag*s framställning. *Edzards* alltför litet tillgodosedda parti har i hr *Ödmann* en god representant. Hr *Ö.* tycktes dock ej vara riktigt väl disponerad vid premiären. Det nästan tacksammaste partiet i operan föreföll att vara *Almuths*, *Thaleas* syster. Det innehades af fröken *Hallgren*, hvars välklangande, ehuru ännu ej fullt utvecklade stämma gjorde sig godt gällande. En viss osäkerhet i spelet är ännu lätt förklarlig. Att den unga sängerskan i alla afseenden är stadd i framåtgående, torde vara uppenbart. Bland de öfriga uppträdande förtjänar särskildt hr *Lundqvist* som den lärde *Simeon* att framhållas; äfvenså hr *Söderman* och *Sellergren* som fälvåbeln *Lubbo* och prästen. Hr *Bratbost* var däremot ej riktigt tillfredsställande i jesuitens roll. Fröken *Hulting* sjöng första tärnans lilla parti oklanderligt. Operan gick i sin helhet mycket bra under hr *Hennebergs* säkra ledning, och orkestern skötte sig förtjänstfullt. Iscensättningen är likaledes värd erkännande. Publiken, bland hvilken märktes konungen, kronprinsen samt prinsarne *Karl* och *Eugen*, sparade hufvuddelen af sitt bifall till efter slutet af operan, då detsamma blef synnerligen lifligt.

K. Dramatiska teatern skulle på onsdagen i denna vecka upptaga Shakespeares »Trettondagsafton. Hvad ni vill» med fru *Hartman* som *Maria*. Vi få således ej tillfälle omnämna denna intressanta föreställning förrän i nästa nummer.

Södra teatern har upptagit *Victorien Sardous* redan mer än tretioåriga komedi »Nos intimes», som förut under skilda namn med framgång gått öfver olika svenska hufvudstads- och landsorts-scener och ännu — att döma af bifallet vid premiären i måndags — tycks besitta frisk kraft att underhålla. »Goda vänner», som det i den senaste öfversättningsversionen nu heter, fick äfven ett förtjänstfullt utförande på flertalet händer. Hr *R. Wagners* *Caussade* verkade varmt och hjärtligt, men skulle ej ha lidit af litet mera lätt bonhomie. Hans hustru *Ceciles* roll är däremot, noga sett, en uppgift för en tragédienne, och fru *Christiernsons* aktningvärda talang som *salongscomedienne* förslog därför ej alltid fullt i de passionerade scenerna, ehuru hennes eleganta framträdande dock ej förfelade att göra god verkan. Ypperligt på sin plats var däremot »vännernas» skara: hr och fru *Vigneux*, hr *Hirsch* och fröken *Caspér*, *Marécat* med son, hr *G. Bergström* och fröken *Widell*, samt *Abdallah*, hr *Ander*. Hr *Olssons* *Thalosan* borde lyfta på hufvudet, hvilket nog också skulle friska upp spelet. Hr *E. Wagner* som *Maurice* hade goda ansatser och en ståtlig apparition; en lättare ton öfver den unge fjärlens kärlekslek skulle dock ej heller här skada. Fru *Olsson* gaf *Benjamin* täckt och vinnande. Bifallet var, som sagdt, mycket lifligt, och några goda hus bör det nyuppstufvade programmet säkerligen kunna påräkna.

Att vara mormor.

Skiss för Idun

af

Wilma Lindhé.

(Slut fr. föreg. n:r.)

»Men hörde ni aldrig något genom andra själmän?»

»Adrig, vi bara väntade och väntade!»

Gumman trycktes krympa ihop vid dessa ord, liksom tryckte denna ovisshetens börda henne ned till jorden.

»Och hur bar er dotter det?»

»Åh, det tog nästan lif och vett ifrån henne. Yngsta barnet föddes fem månader efter mannens afresa — det var den fjärde i ordningen — men han är så kry och käck så.»

»Och hvad lifnärde ni er med?»

»Ja, det var nu frågan. Första året var det svåraste — men nu efteråt begriper jag inte, hur vi redde oss — barnen va ju små allesammans, och dotter min inte stort bättre än en af dem. Herren hjälpte — och så var jag yngre på den tiden.»

»Var det då madam *Olson* började sälja ägg?»

»Ja, det gjorde jag!» Det låg något i tonfallet, som visade det hon kände ej så ringa stolthet öfver sitt anspråklösa yrke eller det resultat det gifvit. »Jag hade inte så många kunder i början, men nu har jag fler än jag kan sköta — för se god vara har jag — det är då en sanning.»

»Ja det är det,» sade doktorinnan bekräftande, medan hon tänkte, att det var sista gången hon prutat på äggen — blefve de än så dyra.

»Och så säljer jag höns och kycklingar på torget.»

»Det är sant, vi ha ju köpt flere gånger, och feta äro de alltid.»

»Skulle tro det.»

Doktorinnan kom med ens ihåg, huru många gånger hon sett den lilla krokryggiga gumman sitta bland månglerskorna på salutorget i sommarhetta, höstslask och vinterkyla.

»Jag hade så dålig plats de första åren, med blåsten midt i ansiktet och så att kunderna inte såg mig riktigt,» fortsatte den gamla. »Men allt sen *Jansonskan* dog, blef det bättre.»

»Kunde det hjälpa?»

»Tror jag det — jag bara vände på mig och tog hennes plats.»

Det fina humoristiska löjet kom åter fram vid denna illustration till att »den enes död är den andres bröd.»

»Kanske har ni lagt ihop pengar rent af?»

Det var en underlig blick doktorinnan fick, som trängde rakt in i det väl konserverade hjärtat.

»Lagt ihop pengar — med fyra barn att föda och kläda? Ja, sex ä vi ju, med mig förstas. Jag behöfver inte stort, men lefva skall en ändå.»

»Gör er dotter ingenting alls?»

»Hon ser om huset och lagar maten — för det hinner jag inte. Jag skall ju hämta både ägg och höns på ångbåten och så gå omkring med dem. Onsdag och lördag räknar jag inte, för då sitter jag på torget hela dagen — och kvällarne är jag på ett kafé.»

»På ett kafé?»

Doktorinnan blef alldeles slagen och visste inte, hvad hon skulle tro.

»Hvad gör madam *Olson* där?»

»Lite af hvarje — skurar och diskar — i går kväll manglade jag. Ibland drar det långt ut på natten, men di betalar bra — och så får jag för det mesta en slank mat hem till barnen.»

Det gamla ansiktet lystes upp af ett leende.

»Ni håller af barnen, tror jag.»

»Mina barnbarn? Det tror jag det. Doktorinnan vet väl själf — och så hålla de af mig, ska jag säga. Mormor är allt det käraste för dem i hela världen, och när jag kommer hem, ä di ikring mig allesamma.»

Det hade kommit tårar i de gamla matta ögonen, och doktorinnan vände sig bort för att dölja sin rörelse.

Det var ej längre någon skillnad mellan dem, — de voro endast två kvinnor, hvilkas tankar möttes i hvad som var dem kärast på jorden.

»De gå i folkskolan allesammans,» återtog madam *Olson*. »Äldsta gossen är fjorton år, och jag bad så vackert hos skolrådet, att han skulle få sluta med läsningen — för se det var fråga om en plats — men det gick inte. Blir han bara fri till arbete, så reder det sig bättre och bättre. Se hyran — det är alltid värsta bekymret. Vi har ett rum och kök — och betalar sexton kronor i månaden. Att ta ut det med några öre på hvart tjug ägg går inte så lätt.»

»Snälla madam *Olson*, en kopp kaffe till, och

CAKETS

fullt iaktfulla mod de engelska, las hos de flästa speghandlaren i huvudstaden

FÖRSÖKI

C. W. SCHEUMACHER

Kel. Hollarerantör - 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär priskurant!

kan hon inte äta upp skorporna, så stoppa dem på sig — åt barnen.»

»Doktorinnan ä då så god så, och så skönt som det är att hvila ut lite och få tala vid en människa, som förstår en. Det är inte många, som fråga efter en stackare eller bry sig om, hur en har det.»

»Jag hör så gärna på.»
»Vi ha en inelligare, som betalar fyra kronor, så det är bara tolf kvar, men veden är så dyr — det är kalla dragiga rum — och dotter min behöfver värme. Hon har nån sorts åkomma, som jag inte vet hvad det är — något svindelaktigt — som hon fått af sorg, tänker jag.»

»Har ni inte frågat någon läkare?»
»Jo, men det är nu flere år sedan. Han ordinerade något dyrt, som inte hjälpte. — Några medikamenter för sorg lär det väl inte finnas, hur skickliga di än ä. — Men nu ska jag gå. Rådman Ulms ha inte fått sina ägg ännu, och det är lång väg dit.»

Doktorinnan såg ut genom köksfönstret och fann till sin glädje, att ovädret lagt sig.

»Madam har vackra vädret nu,» sade hon, »men hur är det? Ha kläderna hunnit torka något?»

»Ja då.»
Kängorna, ur hvilka vattnet sipprade, motsade hennes ord.

»Men hon är ju aldeles våt om fötterna.»
»Det är jag van vid.»

»Men det är farligt — hon kan förkyla sig.»
»Då hade jag nog gjort det för länge sedan,» svarade den gamla fryntligt. »Det ser ut, som om ingenting biter på mig.»

»Lina du — det står ett par känger till vänster inne i min garderob — gå efter dem.»

»Det är väl inte meningen åt mig?» frågade gumman förbryllad, då de nyhalsulade kängorna sattes framför henne. »Di ä ju aldeles för goda.»

Ja, för goda voro de verkligen, det såg gifvarinnan själf med en känsla af ånger öfver sin godhjärtighet; men det kunde nu ej hjälpas, och när nu madamen stod där, torr och hel om fötterna, skinande af belåtenhet, var hon själf lika glad.

»Den äldsta gossen var ju fjorton år, eller hur,» frågade hon, »men hur gamla äro då de andra barnen?»

»Låt se. Jag glömmet allting. Anton, han är elfva han, Celia nio och Gusten sju eller så vid pass. Välsignadt snälla barn ä di allesammans, som det är en glädje att vara mormor åt.»

»När madam kommer igen nästa fredag, skall jag ha något i ordning åt dem.»

»Gud välsigne doktorinnan, och tack af hjärtat.»

»Jag får också tacka.»
»Hvarför? — Det kunde madam Olson aldrig begripa.»

När doktorinnan kom in till sig, var brasan utbrunnen och alla föremål i rummet aftecknade sig otydligt — däribland den ofärdiga sjömansdräkten, som låg kvar på sybordet. Hon hade aldeles glömt den.

Den skulle ej bli färdig i tid — och det gjorde detsamma. Sen hade så öfvernog af kläder, att det nästan äcklade henne att tänka på det. Då var det roligere att sy åt dem, som inga hade — åt madam Olsons barnbarn t. ex. — det skulle hon också göra.

Hon satte sig vid fönstret och betraktade ljusreflexerna från de i blåsten flämtande gaslågorna, hvilka kastade ett darrande rörligt sken in öfver vissa partier af väggar, tak och golf, lämnande andra i mörker.

Glasrutorna voro våta efter regnet och blanka droppar silade sig utför, en och en, eller samlades till en smal flod, i hvilken ljuset bröt sig.

Trädgrenarna gnedos och sletos mot hvarandra af vinden, som ännu kom stötvis med en ängslig, klagande lät, medan molnmassorna sopades undan och en och annan stjerna trädde fram.

Hennes hjärta var beklämdt och en känsla af skuld tryckte henne till jorden, utan att hon förmodade säga sig hvaruti den bestod.

Som hon nu satt, i halfmörkret, tänkte hon allvarigare tankar än under hela sitt föregående lif.

Den glädje hon haft af sitt vackra hem var försvunnen eller undanskjuten — ty bära sig åt hur hon än ville, såg hon ett kallt, dragigt rum och kök, där sex personer hade sitt tillhåll — utom inelligaren. Det var ju ingen mening i att hon bodde ensam i sin stora dyrbart inredda våning?

Det kom öfver henne ett plötsligt begär att rifva bort mattor, gardiner, bekvämlighet, lyx, — allt

som stängde ut dager, ljus och blick öfver lifvet; ty här hade hon spunnit in sig som puppan i mjukaste silke och glömt medkänslan för dem, som frysa utanför.

Med ens drogo bleka skuggor förbi henne i ett långt otydligt tåg. Det var mannens patienter, som hon emellanåt sett i väntrummet eller mött i trappan, och för hvilka hon alltid dragit sig undan, rädd för ett vidrörande eller närmande.

På samma gång hon fick en känsla af aktning för den döde makens sinne och verksamhet, blygdes hon öfver sig själf, som af egoistisk själfbehärskning gjort sig blind och döf för den jämmer som stätt henne så nära.

Att hjälpa, gifva eller räcka till för alla visste hon väl var omöjligt och ej att begära — men att känna för hvarandra — människa för människa — det var ett kraf, som ej lät pruta med sig.

Hon — som tyckt sig lefva till så mycken välsignelse, nytta och glädje — föreföll sig med ens aldeles onyttig — äfven för de sina — ty gaf hon än mångdubbelt mer af sitt öfverflöd eller lämnade dubbelt så mycket efter sig — hvad hade hon i alla fall gjort, när hon jämförde sig med denna kvinna, som glad och tålig offrade dagens timmar, nattens hvila, bekvämlighet, hälsa, krafter och ålderdomsro för de sinas bästa.

Tävarne föllo en och en, men den smärta hon kände var den gryende medkänslan för lidande likar, ur hvilken kärlekens morgonrodnad flammade upp med evighetsglädje under sina vingar.

Innehållsförteckning.

Hedda Wetterbergh; af Johannes Sundblad. (Med porträtt). — I vinterkväll; poem af Hugo Gyllander. — Grön kurtis; ett allvarsord till föräldrar af Levinar Hennings. — Hvem har rätt? — Österländsk kärlek; en berättelse från Kabydalen för Idun af Adelaïda Ehmrooth (a-i-a.). — Minnen; af Maria Nystrom. — Huru franska handskar tillverkas. — Ett bidrag till modefrågan. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Att vara mormor; skiss för Idun af Vilma Lindhé. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linde.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Jag finnes på hafvet, jag finnes på land,
Hit kom jag en gäst från främmande strand,
Men aldrig ett hjärtligt välkommen jag får,
Och glädjen är allmän, då åter jag går;
Ty hvarthän jag kommer, så sprider jag sorg
Såväl uti koja som konungaborg.
Och fastän jag motas på land och på haf,
Jag smyger mig fram och reder mång' graf.
Och börja nu plocka ut gåtorna små,
Du minst tre och fyrtio nog lyckas få.
Hvad väl ingen gärna uppå skuldran bär,
Fest, där unga tärnan mött sin hjärtans kär.
Halfö högst i Norden, sköljd af ishafsväg.
Vilddjur, som i skogen jägarn kanske såg.
Hvad ibland på posten du nog väntat har,
Och hvad som insegel på det fastsatt var.
Fyra namn på kvinnor, fyra ock på män.
Kung i »Fritiofs saga» nog du minnes se'n.
Flod där hjälten Tilly erhöi banesår.
Flod som i Italien du väl söka får.
Hvad som alltid äges utaf hvarje kung,
Men, som jag hört sägas, stundom kännest tung.

Namn uppå ett husdjur, känt af litet hvar,
Hvad som i dess föda ofta blandadt var,
Göromål på landet både höst och vår,
Hvad då är nödvändigt, säkert du förstär.
Huru syns dig stjärnan uppå himlens päll?
Och hur kändes luften uti vinterkväll?
Utan det ej ångan förer dig framåt.
Hvari mången sitter under klagolåt.
Uppå hvarje ångbåt hördt kommandoord.
Hvad så mången önskar bli på denna jord.
Gammalmodigt åkdon som väl nu knappt finns.
Fråga dock din mormor, hon det kanske minns.
Hvad väl hvarje ungmö eget önskar få.
Huru anbefalles en soldat att gå?
Hvartill barnen längta under skolans tvång.
Utrop som du nyttjat säkert mången gång.
Hvaruppå du stundom öfver vattnet går.
Hvarförutan säkert du ej lärdom får
Plats där hälsa vunnits af så mången krank.
Hvad kassören kommit på i mången bank.
Djur, hvars flit exempel är för något hvar.
Och hvarpå jag skrivit dessa gåtor har.
Hvari först bildhuggar'n sina verk för ut.
Hvad vi alla blifva efter lifvets slut.
För hvad ganska mången har sitt hufvud mist.
Namn på plats i kyrkan nämna mig nu till sist.
Viola.

Charad.

En blomma skön du nämna bör
För att mitt första få,
Hvad nu! jag tycker re'n jag hör:
»Det tål att tänka på.»

Mitt andra, främst bland alla tal,
En motsats är till flera,
Så har jag lärt i skolans sal
Som barn, och nu hvad mera?

Mitt tredje prydde ungmöns lock
På balen här om kvällen.
Den sista gärd jag tänkt mig ock,
Som skänkas kan åt vännen.

Mitt hela — jag mig akta skall,
Ty säger jag för mycket,
Kanske det bringar allt på fall,
Förrän jag slutat stycket —

Mitt hela fordom använt är
Som radband af de rika.
Husbonden därmed mores lär
Åt hunden Jack tillika.

G. ig.

Aritmogryf.

3	2	9	8	14	12	12	2	9
4	3	6	5	15	4	16	8	2
5	2	18	2	9	19	7	2	6
7	1	3	1	15	20	9	4	8
2	19	6	5	11	14	9	7	10
17	9	2	6	5	1	16	8	13
11	19	6	21	17	15	22	8	7
2	15	15	18	22	6	10	1	7
5	6	23	21	9	19	17	11	2
2	6	7	19	12	15	9	19	6

Orden, men i annan ordning, bilda, med sina begynnelse- och slutbokstäver, lästa uppifrån nedåt, tvänne genom historien kända namn.

De vägrata raderna angifva: en tysk fältmarskalk; något till vintern hörande; en industriell inrättning; en metall; ett läkemedel; en engelsk författare; individ af en i nya testamentet

omnämnd folkstam; något att tillse vid bakning; ett kollektiv; en luftström.
b-g.

Ordgäta.

Begynnelsebokstäfverna på följande sexton ord bilda en bekant sentens:
En pålaga; maktens sinnebilder; hvad som bör föregå en handling; benämning på ombud; hofvets högsta titel; hvad Europas samtliga monarkier äro; »värt värm mot öfvermaktens skaror»; hvad som bör utmärka en domare; hvad konungen är; i hvad han har sitt stöd; en hans rådgifvare; hvad som afhandlas i hans råd; ett gemensamt namn på rikets departement; hvad monarken var fordom; en af Sveriges lagar; benämning på brott mot staten.
b-g.

Apoköp.

1-5 Hvad moster Ebba spelar med Maja hvarje dag.
1-4 Namn på en stjälk, se'n han sin topp har mistat.
1-3 Hvad marken är på vintern och fisk ett långsträckt slag.
1-2 Hvad ropar du, när du mig öfverlistat?
M-a.

Lösningar.

Logogryfen: Karamell; mak, rak, kela, elaka, mal, mera, ram, leka, krama, arm, al, alm, ek, kar, lera, Klara, Alma, Ella, lem, lam, maka, make, eka, kram, ark ler.
Charaden: Godt nytt år.
Ordgätan: Periferien; Dalkulla, raderna: 1-9 Don, 2-9 alm, 3-9 län, 4-9 kon, 5-9 ugn, 6-9 lin, 7-9 lösn, 8-9 agn.
Ordgätan: 1) Bore, 2) Ebro, 3) bero, 4) robe, 5) ober.

Fotogenköket »PRIMUS»
Öfver 15,000 sålda på ett år.
Lika användbart vinter som sommar.
Brinner utan veke. Os-, sot- och rökrött.

Fotogenköket »PRIMUS»
B. A. Hjorth & Co,
5 Klara norra Kyrkogata 5
Pris: 10 kr.

Ytterst bränslebesparande.
Fotogenen brinner i gasform.
Explosion omöjlig. Lätt att sköta.
Ingen fotogenutsvettning.